

Spis treści

Słowo Biskupa Płockiego	7
Prezentacja <i>Rocznika diecezji płockiej 2021</i>	9
Patroni diecezji	17
Hierarchia Kościoła katolickiego	21
Herb diecezji płockiej	37
Katalog biskupów diecezji płockiej	41
Chronologia erekcji parafii diecezji płockiej	46
Nieistniejące obecnie parafie diecezji płockiej	52

STRUKTURA ADMINISTRACYJNA, DEKANALNA I PARAFIALNA DIECEZJI PŁOCKIEJ

Struktura dekanalna i parafialna diecezji płockiej w XIX i XX wieku	55
Struktura dekanalna i parafialna diecezji płockiej od 1 września 2018 r. . .	59
Sanktuaria i ważniejsze miejsca pielgrzymkowe diecezji płockiej	63
Diecezja płocka w liczbach	64
Kuria Diecezjalna Płocka	65
I. Kancelaria Kurii	65
II. Wydział Ekonomiczny	66
III. Wydział Duszpasterski	66
IV. Wydział ds. Rodzin	67
V. Wydział Katechetyczny	67
VI. Wydział ds. Nowej Ewangelizacji	67
VII. Wydział ds. Budownictwa i Sztuki Sakralnej	68
VIII. Papieskie Dzieła Misyjne Diecezji Płockiej	68
IX. Delegat Biskupa Płockiego ds. formacji duchowieństwa	68
X. Diecezjalny Referat ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego	68
XI. Ochrona dzieci i młodzieży	69
Sąd Biskupi Płocki	70
Instytucje diecezjalne	71
I. Administracja Kościelnymi Obiektami Diecezji Płockiej	71
II. Archiwum Diecezjalne	71
III. Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku	71
IV. Caritas Diecezji Płockiej	72

V. Ośrodek Charytatywno-Szkoleniowy im. bł. Abpa Antoniego Juliana Nowowiejskiego w Popowie . . .	72
VI. Dom Seniora <i>Leonianum</i> – Piękne życie Fundacja <i>Leonianum</i> – Piękne życie	72
VII. Centrum Psychologiczno-Pastoralne METANOIA	73
VIII. Diecezjalne Centrum Powołaniowe.	73
IX. Dom Księży Emerytów Diecezji Płockiej im. św. Józefa	73
X. Edycja Płocka Tygodnika Katolickiego „Gość Niedzielny”	73
XI. Hurtownia Artykułów Liturgicznych „SACERDOS”	74
XII. Katolickie Centrum Formacji.	74
XIII. Katolickie Radio Diecezji Płockiej	74
XIV. Młodzieżowe Centrum Edukacyjno-Wychowawcze „Studnia”	75
XV. Muzeum Diecezjalne im. bł. Abpa Antoniego Juliana Nowowiejskiego	75
XVI. Ośrodek Trzeźwości Diecezji Płockiej	75
XVII. Płocki Instytut Wydawniczy	76
XVIII. Płocka Księgarnia Diecezjalna.	76
Rady, komisje i zespoły diecezjalne	77
I. Kolegium Konsultorów.	77
II. Diecezjalna Rada Kapłańska	77
III. Diecezjalna Rada Duszpasterska	78
IV. Młodzieżowa Rada Duszpasterska	80
V. Rada Ekonomiczna Diecezji Płockiej	81
VI. Komisja Liturgiczna	81
VII. Komisja ds. Muzyki Kościelnej	82
VIII. Komisja przedwizytacyjna	82
IX. Diecezjalna Rada Katechetyczna	82
X. Rada Społeczna przy Biskupie Płockim	83
XI. Rada Programowa przy Katolickim Radiu Diecezji Płockiej	83
XII. Diecezjalna Rada Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich Diecezji Płockiej	83
XIII. Rada Diecezjalnego Funduszu Społecznego	85
XIV. Diecezjalna Rada Wydawnicza.	85
XV. Cenzorzy kościelni	86
XVI. Zespół Redakcyjny „Kalendarza liturgicznego diecezji płockiej”	86
XVII. Zarząd Funduszu Bratniej Pomocy Kapłanów Diecezji Płockiej	86

XVIII. Diecezjalna Komisja ds. Budowy i Remontów	
Organów Kościelnych	87
XIX. Zespół Wsparcia przy Biskupie Płockim „Ku uzdrowieniu” . .	87
XX. Zespół ds. Programowych i Promocyjnych Szkół Katolickich w Płocku	87
XXI. Redakcja „Studiów Płockich”	88
XXII. Zespół Redakcyjny „Jubileuszowej Księgi Diecezji Płockiej (1075-2025)”	88
XXIII. Zespół Redakcyjny Jubileuszowego „Rocznika diecezji płockiej”	88
Uczelnie i szkoły	89
I. Wyższe Seminarium Duchowne	89
II. Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej „Musicum” im. ks. Eugeniusza Gruberskiego	93
III. Szkoły Katolickie w Płocku	93
IV. Liceum Ogólnokształcące im. Biskupa Leona Wetmańskiego . .	93
Duszpasterstwa specjalne i specjalistyczne	95
Ruchy, stowarzyszenia organizacje	97
I. Akcja Katolicka Diecezji Płockiej	97
II. Diecezjalna Szkoła Nowej Ewangelizacji Diecezji Płockiej pw. św. Łukasza Ewangelisty	97
III. Harcerstwo	97
IV. Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”	97
V. Katolickie Stowarzyszenie Lekarzy Polskich	98
VI. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży	98
VII. Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uzależnionym i ich Rodzinom „FILADELFIA”	98
VIII. Katolickie Stowarzyszenie Pomocy św. Brata Alberta w Płocku	99
IX. Katolickie Stowarzyszenie Wspierania Dzieł Miłosierdzia i Ewangelizacji „Serce za serce”	99
X. Klub Inteligencji Katolickiej	99
XI. Katolicka Odnowa w Duchu Świętym	99
XIII. Ruch Światło-Życie Diecezji Płockiej	100
XIV. Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Płockiej	100
XV. Wojsko Gedeona	100
XVI. Wspólnota Krwi Chrystusa	101
XVII. Wspólnota Mszy św. według <i>Missale Romanum</i> z 1962 r. . .	101
XVIII. Wspólnota Trudnych Małżeństw „Sychar”	101

Egzorcyci w diecezji płockiej	102
Kapituły	103
I. Kapituła Katedralna Płocka	103
II. Kapituła Kolegiacka Pułtуска	104
III. Kapituła Kolegiacka św. Michała w Płocku	107
Godności i odznaczenia	108
I. Dostojnicy papiescy	108
II. Odznaczeni tytułem prałata ormiańskiego Kościoła katolickiego	109
III. Odznaczeni tytułem kanonika	109
IV. Odznaczony godnością kanonika gremialnego Kapituły Kanonickiej przy bazylice mniejszej pw. św. Elżbiety we Wrocławiu	111

DEKANATY

I. Dekanat bielski	113
II. Dekanat bodzanowski	151
III. Dekanat ciechanowski wschodni	193
IV. Dekanat ciechanowski zachodni	239
V. Dekanat dobrzyński nad Drwęcą	269
VI. Dekanat dobrzyński nad Wisłą	309
VII. Dekanat dzierzgowski	341
VIII. Dekanat gąbiński	371
IX. Dekanat gostyniński	401
X. Dekanat makowski	431
XI. Dekanat mławski wschodni	463
XII. Dekanat mławski zachodni	503
XIII. Dekanat nasielski	533
XIV. Dekanat płocki wschodni	573
XV. Dekanat płocki zachodni	607
XVI. Dekanat płoński południowy	671
XVII. Dekanat płoński północny	701
XVIII. Dekanat przasnyski	731
XIX. Dekanat pułtuski	773
XX. Dekanat raciąski	827
XXI. Dekanat rypiński	867
XXII. Dekanat serocki	921
XXIII. Dekanat sierpecki	955
XXIV. Dekanat strzegowski	1013

XXV. Dekanat tłuchowski	1047
XXVI. Dekanat wyszogrodzki	1079
XXVII. Dekanat zakroczymski	1115
XXVIII. Dekanat żuromiński	1149
Lista żyjących księży inkardynowanych do diecezji płockiej według roku święceń	1199
Imieniny księży inkardynowanych do diecezji płockiej	1209
Żyjący księża inkardynowani do diecezji płockiej pochodzący spoza jej obecnych granic	1218
Księża emeryci i rezydenci inkardynowani do diecezji płockiej	1221
Księża inkardynowani do diecezji płockiej pracujący lub przebywający poza diecezją	1225
I. Księża w służbie Stolicy Apostolskiej	1225
II. Księża misjonarze	1225
III. Księża posługujący poza diecezją płocką	1226
IV. Księża studenci	1228
V. Księża emeryci	1228
VI. Księża na urlopie zdrowotnym	1230
VII. Pozostali księża	1230
Księża inkardynowani do innych diecezji zamieszkujący na terenie diecezji płockiej	1230
Inni misjonarze i misjonarki pochodzący z diecezji płockiej	1231
Zakony i zgromadzenia zakonne w diecezji płockiej	1234
I. Zakony i zgromadzenia zakonne męskie w diecezji płockiej	1234
II. Zakony i zgromadzenia zakonne żeńskie	1236
Odnaczeni Wielkim Orderem św. Zygmunta	1240
Księża diecezji płockiej zmarli od 2000 r.	1242
Indeks osobowy księży diecezji płockiej	1259
Alfabetyczny spis parafii	1277
Bibliografia o charakterze ogólnym do <i>Rocznika diecezji płockiej 2021</i>	1285

Prezentacja Rocznika diecezji płockiej 2021

1. Z dziejów schematyzmów diecezji płockiej

Rocznik diecezji płockiej 2021 wpisuje się w długą historię rubryceli i schematyzmów, które przeszły do diecezji polskich z praktyki Kościoła powszechnego. Najstarsze tego typu dokumenty na ziemiach polskich pojawiły się już w XVI w. Od połowy XVIII w. rubrycele, czyli kalendarze liturgiczne, zawierają dodatki, będące zaczątkami schematyzmów diecezjalnych, zapisywano w nich bowiem skład kapituł katedralnych, kolegiackich oraz zmarłych kapłanów danej diecezji. Następnie, w końcu XVIII w., zaczęto dodawać wykazy urzędów kościelnych, spisy parafii i klasztorów oraz katalogi duchowieństwa. W XIX w. bardzo rzadko zdarzały się druki schematyzmów jako odrębnych wydawnictw poza rubrycelami. Warto dodać, że językiem tych publikacji była łacina, dopiero po 1918 r. zaczęto wydawać je w języku polskim. Zawsze książki te opracowywane były *auctoritate et mandato* ordynariusza, miały więc charakter urzędowy¹.

Najpierw w diecezji płockiej pojawiły się schematyzmy w łączności z rubrycelami, czego zaczątkiem są dane, publikowane w czasie pontyfikatu biskupa płockiego Michała Jerzego Poniatowskiego (1736-1794), biskupa płockiego w latach 1773-1785². Na początku pontyfikatu biskupa Onufrego Kajetana Szembeka (1743-1808), biskupa płockiego w latach 1796-1808, w 1798 r. wydano w Łowiczu *Ordo divini officii et sacrificii [...] pro Diocesi Plocensi auctoritate & mandato [...] Onuphri Cajetani [...] Szembek [...] ad annum Domini MDCCLXXXVIII*, którego druga część zawierała zaczątek schematyzmu diecezji. Warto wspomnieć *Directorium divini officii et sacrificii*, wydane w 1820 r. przez biskupa płockiego Adama Michała Prażmowskiego (1764-1836), biskupa płockiego w latach 1817-1836, ponawiane w kolejnych latach, zawierające w drugiej części *Elenchus universi cleri Dioecesis Plocensis*. Od 1884 r., gdy włodarzem diecezji płockiej był biskup

¹ Szerzej na temat historii rubrycel i schematyzmów: Stanisław Librowski, *Katalog rubrycel i schematyzmów diecezji i zakonów historycznej Polski znajdujących się w Księgozbiornie Podręcznym Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Część 1: Rubrycele i schematyzmy diecezjalne. Zeszyt 1: Diecezja augustowska – archidiecezja krakowska*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 1971, t. 23, s. 213-310, tu: s. 214-218.

² Por. *Catalogi et elenchi universi clero dioecesis plocensis*, t. 1: 1772-1830, zebrał i do druku przygotował Michał Marian Grzybowski, Płock 2010.

Kasper Borowski (1802-1885), część pierwsza zawiera *Ordo divini officii ac missarum*, a więc rubrycelę, zaś część druga zostaje poszerzona o informacje na temat kościołów oraz duchowieństwa, zarówno diecezjalnego, jak i zakonnego (np. *Catalogus ecclesiarum et utriusque cleri tam saecularis quam regularis, Dioecesis Plocensis pro anno Domini 1884*). Od 1887 r., w czasie rządów biskupa sufragana Henryka Piotra Kossowskiego (1828-1903), część pierwsza, liturgiczna, zmienia nazwę na: *Directorium seu ordo divini officii recitandi sacrique peragendi...*, zaś część druga, zawierająca spis duchowieństwa i kościołów, ma ten sam tytuł: *Catalogus ecclesiarum et utriusque cleri tam saecularis quam regularis...*³.

W taki sposób rokrocznie wydawane są połączone ze sobą rubrycelą i schematyzm aż do 1922 r. Biskup płocki Antoni Julian Nowowiejski (1858-1941) zaprowadził nową praktykę drukowania oddzielnych, samoistnych schematyzmów diecezji płockiej, zatytułowanych od 1923 r. *Catalogus cleri Dioecesis Plocensis pro anno a mundi salute 1923*. W taki sposób schematyzmy ukazywały się do wybuchu II wojny światowej. Po wojnie ks. infułat Stanisław Figielski (1875-1958), administrator diecezji płockiej, zarządził publikację pierwszego katalogu w języku polskim: *Spis kościołów i duchowieństwa Diecezji Płockiej na rok 1946* (Płock 1946), który zawierał m.in. cenne dane o kapłanach zmarłych w obozach. W 1948 r. został wydany przez biskupa Tadeusza Pawła Zakrzewskiego (1883-1961), ordynariusz płockiego od 1946 r., *Katalog duchowieństwa i parafji diecezji płockiej [na rok] 1948* (Płock 1948), będący pierwszym nowoczesnym schematyzmem diecezji, zawierającym ponad 200 stron druku. Kolejne, nieco uboższe w materiały katalogi, opublikowane zostały w latach 1955 i 1958⁴.

Millennium chrztu Polski stało się stosowną okazją do publikacji nowego schematyzmu, dostosowanego do potrzeb i wyzwań duszpasterskich diecezji płockiej. Z polecenia biskupa płockiego Bogdana Mariana Sikorskiego (1920-1988), pasterza diecezji w latach 1964-1988, przygotowano *Rocznik*

³ Katalogi diecezji płockiej zebrał i do druku przygotował ks. Michał Marian Grzybowski: *Catalogi et elenchi universi clero dioecesis plocensis*, t. 1: 1772-1830, Płock 2010; *Catalogi et elenchi universi clero dioecesis plocensis*, t. 2: 1831-1852, Płock 2012; *Catalogi et elenchi universi clero dioecesis plocensis*, t. 3: 1853-1875, Płock 2015; *Catalogi et elenchi universi clero dioecesis plocensis*, t. 4: 1876-1888, Płock 2017; *Catalogi et elenchi universi clero dioecesis plocensis*, t. 5: 1889-1900, Płock 2019; *Catalogi et elenchi universi clero dioecesis plocensis*, t. 6: 1901-1907, Płock 2020; *Catalogi et elenchi universi clero dioecesis plocensis*, t. 7: 1908-1913, Płock 2020; *Catalogi et elenchi universi clero dioecesis plocensis*, t. 8: 1914-1925, Płock 2021.

⁴ Por. Stanisław Librowski, *Katalog rubrycel i schematyzmów diecezji i zakonów historycznej Polski znajdujących się w księgozbiornie podręcznym Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Część 1: Rubrycele i schematyzmy diecezjalne. zeszyt 2: Diecezja lubelska – diecezja płocka, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 1972, t. 24, s. 5-94.*

diecezji płockiej [na rok] 1966 (Płock 1966), wydany przez Kurię Diecezjalną pod redakcją ks. dr. Wojciecha Góralskiego, którego obszerną część stanowił opis 24 dekanatów i wszystkich parafii diecezji, jak również – po raz pierwszy – alfabetyczny wykaz miejscowości diecezji płockiej⁵. W ten sposób zaprezentowano nowy układ diecezji po reformie dekanatów z 2 lipca 1964 r.⁶ Kolejne, podobne wydania schematyzmu miały tytuł: *Rocznik diecezji płockiej*⁷.

W 1975 r. diecezja przeżywała jubileusz 900-lecia istnienia, w latach 1975-1976 trwała peregrynacja kopii Ikony Jasnogórskiej, zaś 1977 r. został ogłoszony Rokiem Stanisławowskim w związku z 250. rocznicą kanonizacji Świętego z Rostkowa. Wszystkie te okazje, jak i wydanie roczników przez inne diecezje, skłoniły biskupa Sikorskiego do zarządzenia wydania nowego, jeszcze bardziej szczegółowego opracowania na temat diecezji. W 1978 r., po raz pierwszy w Płockim Instytucie Diecezjalnym, opublikowano rocznik, zatytułowany *Diecezja płocka. Struktura personalno-administracyjna*, ze stanem z dnia 1 października 1977 r. Opracowanie zredagował ks. Władysław Lis (1923-2011) przy współudziale: ks. Czesława Zenona Glicnera (1939-), ks. Ireneusza Kaczorka (1938-2021), ks. Janusza Stanisława Śniegockiego (1942-) i ks. Tadeusza Żebrowskiego (1925-2014). Została w nim przedstawiona szczegółowa struktura Kościoła katolickiego w Polsce i w diecezji, wykaz instytucji diecezjalnych, jak również rys historyczny i wykaz biskupów. Zasadniczą częścią opracowania (s. 75-473) stanowił opis 245 parafii diecezji według następującego schematu: adres pocztowy, telefon, patron parafii, wezwanie kościoła parafialnego, odpusty, data nabożeństwa eucharystycznego, cmentarz przykościelny, cmentarz grzebalny, liczba mieszkańców parafii, zakres terytorialny (miejscowości, ulice), wykaz punktów katechetycznych, plebania, księgi archiwum parafialnego, dane o proboszczu i wikariuszach, informacje o innych kapłanach zamieszkałych na terenie parafii, kaplice oraz dane o zgromadzeniach zakonnych. Opracowane zostały również dość obszernie teksty, zatytułowane *Z dziejów parafii*, a także zawarto czarno-białe fotografie wszystkich kościołów parafialnych i niektórych kaplic. W dalszej części zamieszczono: indeks osobowy kapłanów diecezji płockiej, wykaz księży rezydentów i emerytów poza diecezją, z innych diecezji i księży studentów, wykaz księży zmarłych w latach 1973-1977, listę księży, którzy ukończyli stu-

⁵ Por. tamże, s. 94.

⁶ Por. Wojciech Góralski, *Organizacja sieci dekanalnej w diecezji płockiej*, „Studia Płockie” 2014, t. 42, s. 147-178.

⁷ Por. Wojciech Góralski, Andrzej Rojewski, Józef Śliwka (red.), *Rocznik diecezji płockiej 1970*, Płock 1970; Józef Śliwka, Franciszek Kacprzycki, Waław Abramczyk, Zenon Glicner (red.), *Rocznik diecezji płockiej*, Płock 1972.

dia specjalistyczne lub osiągnęli stopnie naukowe, wykaz księży według lat święceń, zakony i zgromadzenia zakonne męskie i żeńskie, alfabetyczny wykaz miejscowości, alfabetyczny wykaz parafii i kościołów filialnych. Do liczącej 592 strony książki dołączono mapy (*Podział administracyjny diecezji płockiej podczas II wojny światowej oraz Diecezja płocka 1975*). Następne roczniki publikowano co kilka lat⁸.

Kolejne ważne opracowanie schematyzmu diecezji zostało opublikowane w czasie pontyfikatu biskupa Stanisława Wojciecha Wielgusa (1939-), biskupa płockiego w latach 1999-2006, zatytułowane: *Diecezja płocka 2004. Struktura personalno-administracyjna*, z dopiskiem na okładce: *Rocznik*. Zawierał on opis stanu diecezji na dzień 19 marca 2004 r. W skład redakcji *Rocznika* weszli: ks. dr Kazimierz Ziółkowski (redaktor naczelny), ks. dr Janusz Filariski, ks. dr Waldemar Graczyk, ks. prof. dr hab. Michał Marian Grzybowski, ks. Janusz Mackiewicz oraz ks. mgr Saturnin Wierzbicki. Publikację otwierał szczegółowy spis hierarchii i biskupów Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce, wykaz ważniejszych instytucji kościelnych w kraju i za granicą, rys historyczny diecezji płockiej (opracowany przez ks. Waldemara Graczyka), szczegółową strukturę Kurii Diecezjalnej Płockiej, Sądu Biskupiego Płockiego, skład komisji, rad i zespołów diecezjalnych, skład dwóch kapituł, wykaz księży uhonorowanych godnościami i odznaczeniami, wykaz instytucji diecezjalnych, informacje o uczelniach i szkołach katolickich z terenu diecezji płockiej, wykaz i odpowiedzialnych za ruchy, stowarzyszenia i organizacje w diecezji. Zasadniczą częścią książki (s. 97-638) był – jak w poprzednich wydaniach – opis 26 dekanatów i 243 parafii diecezji płockiej, według struktury zarządzonej dnia 14 sierpnia 2003 r. przez biskupa płockiego Stanisława Wojciecha Wielgusa⁹. Kompozycja opisu każdej z parafii (uproszczona w stosunku do *Rocznika* z 1978 r.) złożona była z następujących informacji: wezwanie parafii, dane teled adresowe, krótki rys historyczny, patron kościoła parafialnego i kaplic, odpusty, księgi metrykalne, skład duchowieństwa (proboszcz, wikariusz, inni księża zamieszkali na terenie parafii), terytorium z wyszczególnieniem miejscowości i ulic, nazwiska księży pochodzących z parafii, adresy domów zakonnych i liczbę mieszkańców. W dalszej części *Rocznika* (s. 639-717) znalazły się informacje o: księżach według lat święceń, księżach emerytach i rezydentach, księżach przebywających poza diecezją, księżach misjonarzach i studentach, innych księżach zamieszkałych na terenie

⁸ Por. np.: Ireneusz Kaczorek (red.), *Diecezja płocka. Struktura personalno-administracyjna*, Płock 1983; Saturnin Wierzbicki (red.), *Diecezja płocka. Struktura personalno-administracyjna*, Płock 1988.

⁹ Dekret Nr 1543/2003, „Miesięcznik Pastorski Płocki” 2003, t. 88, nr 7-8, s. 322-326.

diecezji płockiej, podstawowe dane o kapłanach zmarłych w latach 1945-2004, spis i strukturę zakonów oraz zgromadzeń zakonnych, alfabetyczny wykaz parafii oraz alfabetyczny wykaz duchowieństwa diecezji płockiej. *Rocznik* z 2004 r. był przez wiele lat ważnym punktem odniesienia w pracy duszpasterskiej duchowieństwa, jak również w zdobywaniu podstawowych informacji historycznych o wspólnotach parafialnych i dziedzictwie materialnym diecezji.

2. Rocznik diecezji płockiej 2021

W Roku św. Stanisława Kostki została przeprowadzona kolejna reforma struktury dekanalnej diecezji, będąca jednym z owoców 43. Synodu Płockiego. Zgodnie z dekretem biskupa płockiego Piotra Libery z dn. 15 sierpnia 2018 r. od dn. 1 września 2018 r. 249 parafii diecezji funkcjonuje w ramach 28 dekanatów¹⁰. Utworzono wówczas cztery nowe dekanaty: mławski wschodni, mławski zachodni, płoński południowy i płoński północny, jak również dokonano korekty sześciu innych dekanatów. Ważnymi motywami podjęcia prac nad aktualnym *Rocznikiem* był również nowy podział administracyjny diecezji oraz liczne zmiany, choćby w nazwach ulic, jak również inne administracyjne korekty nazw miejscowości, przeprowadzone w Polsce w ostatnich latach.

Prezentowany nowy *Rocznik diecezji płockiej 2021. Struktura personalno-administracyjna*, zawiera stan z dn. 1 grudnia 2021 r. Myśl o wydaniu zaktualizowanego *Rocznika* zrodziła się w 2018 r., gdy w diecezji świętowano 500. rocznicę nadania herbu Prześwietnej Kapituły Katedralnej, obchodzono Rok św. Stanisława Kostki, patrona diecezji w 450. rocznicę jego śmierci, jak i 100. rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę. Biskup płocki powołał wówczas Zespół Redakcyjny, którego przewodniczącym został biskup pomocniczy dr Mirosław Milewski, a w jego skład weszli: ks. prof. dr hab. Michał Marian Grzybowski, ks. dr Piotr Grzywaczewski, ks. mgr Bartosz Leszkiewicz, ks. dr Tomasz Lewicki, ks. mgr Andrzej Milewski, ks. mgr Jacek Prusiński, ks. dr Dariusz Rogowski. Redaktorem naczelnym mianowany został ks. dr Wojciech Kućko¹¹. Publikacja jest również upamiętnieniem 100. rocznicy „Cudu nad Wisłą” i bohaterskiej obrony miasta Płocka oraz 90. rocznicy objawień Jezusa Miłosiernego św. Faustynie Kowalskiej w klasztorze przy Starym Rynku w Płocku.

¹⁰ Dekret erygujący nowe dekanaty Nr 1975/2018, „Miesięcznik Pastorski Płocki” 2018, nr 7-8, s. 731-735.

¹¹ Dekret Nr 1600/2018, „Okólnik Kurii Diecezjalnej Płockiej” 2018, nr 19, s. 121.

Pierwszym etapem pracy Zespołu Redakcyjnego było przygotowanie *Kwestionariusza*, zawierającego szczegółowe pytania, dotyczące stanu każdej z parafii diecezji. Został on rozesłany przez księży dziekanów do wszystkich parafii we wrześniu 2018 r. Kolejnym krokiem było uzyskiwanie informacji z parafii, co – nie bez trudności – zostało zakończone definitywnie w 2020 r. Ważnym źródłem informacji o obecnym stanie parafii były artykuły prasowe, notatki internetowe, a przede wszystkim strony parafialne i facebookowe parafii, które zawierały wiele wartościowych informacji o bieżącym funkcjonowaniu wspólnot parafialnych, ich stanie materialnym przeprowadzonych remontach, jak i dawniejszych dziejach. Kolejne cenne informacje o stanie parafii dostarczyły *Ankiety dziekańskie* z lat 2017-2020, kwerenda zasobów bibliograficznych *Biblioteki Narodowej*, jak i wskazówki lokalnych historyków.

Po uzyskaniu podstawowej wiedzy z większości parafii trzech kapłanów z Zespołu Redakcyjnego: ks. Wojciech Kućko, ks. Bartosz Leszkiewicz i ks. Jacek Prusiński podjęło fundamentalny dla dalszej pracy trud opracowania zebranych danych i wpisania ich w odpowiednie formularze elektroniczne. Na tym etapie kilka dekanatów zostało opisanych z pomocą ks. Jana Kozłowskiego i ks. Jacka Zakrzewskiego. Istotnym punktem odniesienia w tej części działań była weryfikacja treści dwóch ostatnich *Roczników*: z 1978 i 2004 r.

Pracę nad zebranymi i uporządkowanymi danymi w latach 2020-2021 kontynuował ks. Wojciech Kućko, który poprzez samodzielną kwerendę zaktualizował bibliografię do dziejów każdej z parafii, uzupełnił dane tych parafii, które nie dostarczyły wypełnionych kwestionariuszy, jak również zebrał wiele cennych informacji w *Archiwum Kurii Diecezjalnej Płockiej*. W kwerendzie archiwalnej wspomagał go ks. dr Jarosław Kwiatkowski. Na tym etapie zostało poprawionych wiele błędów z wcześniejszego wydania *Rocznika*, jak również zaktualizowano daty poświęcenia kościołów i kaplic, uwzględniono najnowsze prace konserwatorskie, uzupełniono również – w miarę możliwości – dane o wyposażeniu świątyń, przede wszystkim o dyspozycji organów, ich powstaniu i wykonawcy. Wiele bieżących informacji zaczerpnięto z artykułów, publikowanych na łamach *Niedzieli Płockiej*, *Gościa Płockiego* i *Miesięcznika Pasterskiego Płockiego*. Mimo podjętych prób poszukiwań nie udało się niestety ustalić wszystkich dat poświęcenia kościołów, ołtarzy i dzwonów, ponieważ nie wszystkie dane znajdują się w Archiwum Kurii Diecezjalnej, zaś księgi posług biskupich z lat 80. i 90. XX w. oraz z początku XXI nie były prowadzone systematycznie. Podjęcie szerszej kwerendy w archiwach parafialnych pozwoli w przyszłości uzupełnić te braki.

3. Struktura Rocznika diecezji płockiej 2021

W obecnym *Roczniku* została zasadniczo przejęta struktura z poprzedniego wydania z 2004 r., ubogacona o nowe elementy. Publikację otwierają podstawowe informacje historyczne na temat diecezji: wykaz biskupów diecezjalnych oraz biskupów sufraganów i pomocniczych; chronologia erekcji parafii diecezji; kilka map, prezentujących podział administracyjny diecezji w ostatnich latach; struktura Kurii Diecezjalnej, Sądu Biskupiego oraz innych urzędów; skład komisji, rad i zespołów diecezjalnych; skład trzech kapituł; nazwiska kapłanów odznaczonych różnymi godnościami; wykaz ruchów i stowarzyszeń diecezjalnych. Kolejną, zasadniczą i najbardziej obszerną częścią publikacji, są opisy wszystkich parafii diecezji z podziałem na 28 dekanatów. Na początku każdego z dekanatów został przedstawiony wykaz księży: dziekana, wicediekan, ojca duchownego, dekanalnego duszpasterza rodzin, a następnie lista parafii, wchodzących w skład danego dekanatu.

Na dalszych stronach *Rocznika* zapisano wykazy księży według roczników święceń, księży emerytów i rezydentów, księży inkardynowanych do diecezji płockiej i pracujących lub przebywających poza diecezją, wykaz kapłanów inkardynowanych do innych diecezji i zamieszkujących na terenie diecezji płockiej, listę misjonarzy i misjonek pochodzących z diecezji płockiej, listę z datami imienin kapłanów, katalog zakonów męskich i żeńskich z terenu diecezji.

Najwięcej zmian i nowości zostało wprowadzonych w opisach poszczególnych parafii diecezji. Każdą z kart katalogu otwierają podstawowe informacje adresowe o parafii oraz dane na temat strony internetowej lub fanpage'a facebookowego. Dzięki kwerendzie bibliograficznej udało się zaktualizować i pogłębić opisy historyczne w części *Z dziejów parafii*. Nowym elementem jest dodana do każdej parafii fundamentalna bibliografia na temat jej dziejów, która może być ważnym walorem opracowania i dalszych poszukiwań na ten temat. W dalszej części opisu zawarto: tytuł kościoła parafialnego oraz dodano – jeśli było możliwe ustalenie – datę konsekracji / poświęcenia świątyni¹²; dane o kościołach lub kaplicach filialnych; daty odpustów w parafii, godziny Mszy św. w niedziele i dni powszednie; dane o relikwiach posiadanych przez parafię; informacje adresowe o cmentarzach na terenie parafii. Kolejnymi

¹² Por. Zawiłości terminologiczne i różnice między błogosławieństwem, poświęceniem i konsekracją świątyni oraz jej dedykacją wyjaśnione są np. w: Krystian Kletkiewicz, *Rocznica poświęcenia kościoła*, „Anamnesis” 2004, nr 39, s. 87-90; Marian Pisarszak, *Błogosławieństwo i poświęcenie kościoła*, „Anamnesis” 2004, nr 37, s. 72-74; Marek Kluwak, *Znaczenie i ranga obchodzenia rocznicy poświęcenia kościoła w dniu dedykacji*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 2006, nr 4, s. 307-315.

nowymi elementami opisu są przekazane w kwestionariuszach lub ustalone drogą kwerendy miejsca pamięci narodowej i groby wojenne z terenu danej parafii oraz informacje o budynkach parafialnych. Następnie wskazano księgi metrykalne w archiwum parafialnym (ochrzczonych, zaślubionych, zmarłych), liczbę mieszkańców parafii (według danych Wydziału Ekonomicznego Kurii Płockiej) oraz dokładny opis jej terytorium z wykazem wszystkich miejscowości oraz poszczególnych ulic. Nową, ważną częścią opisu parafii jest lista księży proboszczów w niej posługujących od 1945 r., co było możliwe do ustalenia dzięki informacjom przekazanych przez obecnych księży proboszczów, a w bardzo wielu wypadkach z pomocą szczegółowej kwerendy akt parafialnych w Archiwum Kurii Diecezjalnej Płockiej. W dalszej części opisu parafii wymienieni są jej aktualni duszpasterze oraz inni kapłani, zamieszkali na terenie parafii. Przy nazwiskach księży dodano rok, od którego posługują, jak również adres mailowy lub oficjalny numer telefonu do plebanii. W przypadku księży seniorów wskazano rok, od którego mieszkają na terenie parafii oraz rok przejścia na emeryturę. Gruntownie uzupełnione zostały listy kapłanów pochodzących z parafii od 1939 r. – wiele z informacji zaczerpnięto z opracowań prozopograficznych ks. prof. Michała Mariana Grzybowskiego z serii *Duchowieństwo diecezji płockiej* oraz z nekrologów, publikowanych na łamach *Miesięcznika Pasterskiego Płockiego*. W stosunku do poprzednich *Roczników* zupełnie nowe są wykazy nazwisk siostr i braci zakonnych pochodzących z parafii. Opis parafii zamykają listy kapłanów spoczywających na jej terenie oraz wiadomości na temat domów zakonnych, znajdujących się w parafii. W spisach duchownych, także pochodzących z parafii, nie uwzględniono tych, którzy porzucili stan kapłański. Charakterystykę parafii ubogacono fotografiami kościołów parafialnych oraz kaplic lub kościołów filialnych albo cmentarnych. W przekazanych informacjach adresowych starano się zamieszczać jedynie takie (szczególnie maile), które są publiczne i mogą pomóc w kontakcie z danym księdzem, instytucją lub parafią. Nie zamieszczono prywatnych numerów telefonów lub prywatnych adresów zamieszkania kapłanów. Stopnie naukowe, tytuły i godności uwzględniono jedynie tam, gdzie wspomina się miejsce aktualnej pracy duchownego. Nie stosowano tytułów i godności w opisach *Z dziejów parafii* oraz w przypadku wspomniania w informacjach historycznych kapłanów zmarłych.

Zasadnym wydaje się przekonanie, że *Rocznik diecezji płockiej 2021* będzie pomocą w zdobywaniu podstawowych informacji o parafiach i instytucjach diecezji, jak również zachętą do podjęcia dalszych poszukiwań historycznych o jej bogatym dziedzictwie.

ks. Wojciech Kućko
Redaktor naczelny